

2008 Nobel Ödülleri Yeni Sahiplerini Buldu

Sayıları 809'a ulaşan Nobel Ödülü sahiplerine 12 yeni isim daha eklendi. Ödül kazanan buluşlar bizleri yeniden uluslar arası ticaret ve küresel salgın hastalıkların kaynaklarından, parlayan denizanası proteinleri ve parçacık fiziğine değin uzanan bir yolculuğa çıkarıyor. Fizik, kimya, tıp, edebiyat, barış ve ekonomi alanında verilen Nobel ödülleri, kurucusu Alfred Nobel'in 1896'da ölümünün yıl dönümü olan 10 Aralık'ta sahiplerine ulaşacak.

2008 Nobel Edebiyat Ödülü Fransız yazar Jean-Marie Gustave Le Clézio'ya "mevcut medeniyet altında ve ötesinde insanlığın kâşifi, duygusal coşkunun, şiirsel

maceranın ve yeni ayrılıkların yazarı" olmasından dolayı takdim edilecek.

Le Clézio 40'dan fazla denemede, romanda ve çocuk kitabında, modern uygarlıklarla geleneksel kültürler arasındaki çatışmanın, kültürel yer değiştirmeye küreselleşmenin yol açtığı sürgün ve kendini keşfetme üzerine yazmış.

2008 Nobel Barış Ödülü'nü almaya "farklı kıtalarda, 30 yılı aşkın bir süredir uluslararası anlaşmazlıkları çözmek adına göstermiş olduğu önemli çabalar"dan dolayı Finlandiya'nın eski devlet başkanı Martti Ahtisaari layık görüldü.

Birleşmiş Milletler ve çeşitli müzakere gruplarının temsilcisi olan Martti Ahtisaari, Kosova başta olmak üzere, Avrupa, Afrika, Ortadoğu ve Uzak Doğu Asya'da birçok sorunun çözümünde arabuluculuk görevi

üstlenmiş olan ve Türkiye'nin AB üyeliği konusunda 2004 yılında kimi çalışmalarda bulunmuş bir siyasetçi. 197 aday arasından seçilen Ahtisaari de yine 1,4 milyon dolar tutarındaki para ödülünün sahibi olacak.

2008 Nobel Ekonomi Ödülü'nü "ticaretin yapısı ve ekonomik aktivitenin lokasyonu" konulu analizleriyle Amerikan ekonomi uzmanı Paul Krugman almaya hak kazandı. Krugman, ödülün yanı sıra 1,4 milyon dolar tutarında para alacak. Kitapları da olan Krugman ABD'de Princeton Üniversitesi ekonomi ve uluslararası ilişkiler bölümünde olarak görev yapıyor.

Derleyen: Esra Tok

Kaynaklar:
<http://nobelprize.org/> http://topics.nytimes.com/top/news/science/topics/nobel_prizes/index.html
<http://edition.cnn.com/>
<http://www.washingtonpost.com/>

2008 Nobel Fizik Ödülü

2008 Nobel Fizik Ödülü temel parçacıklar üzerine yapmış oldukları çalışmalarıyla 2 Amerikan ve 1 Japon olmak üzere 3 fizikçi tarafından paylaşıldı.

Chicago Üniversitesi'nden Japon asıllı Amerikalı fizikçi Yoichiro Nambu "atom-altı parçacıklarda kendiliğinden simetri kırılmasının mekanizması" buluşu ile ödülün

1/2'lik kısmını almaya hak kazandı. Japonya'daki Yüksek Enerjili Hızlandırıcı Örgütü'nden (KEK-High Energy Accelerator Research Organization) Makoto Kobayashi ve Kyoto Sangyo Üniversitesi'nden Toshihide Maskawa da "Doğadaki en azından üç kuark ailesinin varlığını öngören simetri kırılmasının kökenine" ilişkin çalışmalarıyla ödülün diğer yarısını paylaştılar.

Yaklaşık 1,4 milyon dolarlık para ödülünü de paylaşacak olan 3 fizikçinin yapmış olduğu çalışma evrenin nasıl oluştuğunu ve onu

yöneten fizik kuramlarını açıklamaya yardımcı olması açısından önem taşıyor.

Nambu "kendiliğinden simetri kırılması"na ilişkin çalışmasına ilk olarak 1960'larda başlamıştı. Bu çalışması, doğanın 3 temel kuvveti olan şiddetli çekirdek kuvveti, zayıf çekirdek kuvveti ve elektromanyetik kuvveti açıklayan Standart Model'i de destekliyor. Fizikçiler önümüzdeki yıl Büyük Hadron Çarpıştırıcısı'nı çalıştırmaya başladıklarında bu kuvvetlerin kökenlerine ilişkin ipuçları bulmayı umut ediyorlar.

2008 Nobel Tıp Ödülü

2008 Nobel Tıp Ödülü birbirinden bağımsız gerçekleşen iki çalışma ile AIDS ve kanser virüslerini bulan Avrupalı bilim insanları arasında paylaşıldı.

Fransız bilim insanları Françoise Barré-Sinoussi ve Luc Montagnier

“AIDS etkeni HIV virüsü”nü keşifleriyle ödülün yarısına layık görülürken, Alman bilim insanı Harald zur Hausen “serviks (rahim ağzı) kanseri etkeni HPV (Human papillomavirus) virüsü”nü keşfi nedeniyle ödülün diğer yarısını almaya hak kazandı.

Françoise Barré-Sinoussi ve Luc Montagnier’in bu buluşu, AIDS’in biyolojisinin anlaşılması ve antiviral

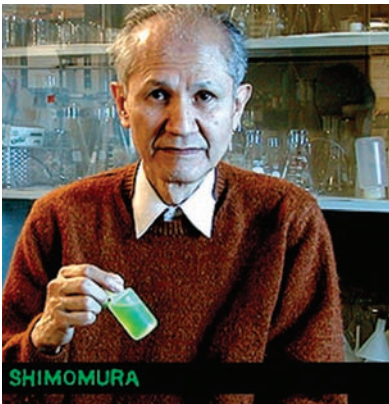
ilaçlarla tedavisi için bu virüsle yakından çalışma olanağı sağlaması bakımından önem taşıyor. Harald zur Hausen’in kadınlarda en yaygın görülen ikinci kanser türü olan rahim ağzı kanserinin etkeni olan virüsü keşfiyse HPV’nin kansere nasıl yol açtığına anlaşılmasını ve HPV enfeksiyonuna karşı aşuların gelişimini sağladığı için önem kazanıyor.

2008 Nobel Kimya Ödülü

2008 Nobel Kimya Ödülü’nü denizanasından yalıtılmış yeşil floresan protein (green fluorescent protein - GFP)’i, canlı hücrelerdeki yaşamın en ince ayrıntılarını dahi izlemeye olanak veren bir araca dönüştüren çalışmalarına 3 bilim insanı paylaştı.

2008 Nobel Kimya Ödülü’nü paylaşan Boston Üniversitesi’nden Osamu Shimomura, Columbia

Üniversitesi’nden Martin Chalfie ve California Üniversitesi’nden Roger Y. Tsien, 1,4 milyon dolarlık para ödülünün de sahibi olacak.

1962’de Aequorea victoria türüne ait bir denizanasında belirlenen yeşil floresan protein (GFP), morötesi ışık altında yeşil renkte parlıyor. GFP, hücrelerin içinde işlevlerini sürdüren diğer görünmeyen proteinlerin izini sürmek için de bir işaretçi gibi görev yapabiliyor. Dokudaki hücreleri bireysel olarak işaretleyebiliyor. Belirli genlerin nerede ve ne zaman etkin olduğunu ve etkinliklerinin

sona erdiğini gösterebiliyor. Bu özellikleri sayesinde GFP, tüm dünyadaki araştırmacılar tarafından beyin hücrelerinin gelişimlerini, tümörlerin büyümelerini ve kanser hücrelerinin yayılımlarını izlemek için kullanılıyor.

GFP’nin bulunuşu, bilim dünyasına yapmış olduğu etki bakımından İsveç Bilimler Akademisi tarafından mikroskobun keşfine benzetildi. Akademi “Protein, geride bıraktığımız on yıl boyunca bilim insanları için bir “kutup yıldızı” olmuştur” dedi.

